

श्री.जयदिप डाकरे सर

श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - सातवी (19 डिसेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

१२. सलाम-नमस्ते !

माहिती मिळवूया.

- गरजू रुग्णांना मदत करणाऱ्या अनेक सेवाभावी संस्था आहेत, त्याविषयी आंतरजालावरून माहिती मिळवा.
- खालील स्वभाववैशिष्ट्ये असलेल्या तुमच्या परिसरातील व्यक्तींची नावे लिहा.
(गप्पिष्ट, लाजाळू, रागीट, शांत, हजरजबाबी.)
- खालील चित्रे पाहून आपल्या भावना व्यक्त करणारी वाक्ये लिहा.

- खालील वाक्यांत योग्य केवलप्रयोगी अव्यये लिहा.
(अ) काय सुंदर आहे ताजमहाल !
(आ) किती जोरात ठेच लागली !
(इ) किती उंच आहे ही इमारत !

ऑनलाईन टेस्ट

स्वाध्याय सोडवा.

चला, चर्चा करूया.

- तुम्ही बँकेचे पासबुक पाहिले आहे का ?
या ठिकाणी बँक पासबुकाचे एक पान दिलेले आहे. त्यातील नोंदींचे निरीक्षण करा.

ओळ क्र. पंक्ति क्र. LINE NO.	तारीख दिनांक DATE	तपशील व्यौरा PARTICULARS	चेक क्रमांक चेक क्रमांक CHEQUE No.	रक्कम काढली निकाली गई रकम AMOUNT WITHDRAWN	रक्कम ठेवली जमा की गई रकम AMOUNT DEPOSITED	शिल्लक बाकी जमा BALANCE
1.	2.2.2016	cash			1500.00	7000.00
2.	8.2.2016	cheque	232069		5000.00	12000.00
3.	12.2.2016	cheque	243965	3000.00		9000.00
4.	15.2.2016	self		1500.00		7500.00
5.	26.2.2016	interest			135.00	7635.00

- दिनांक 2.2.16 रोजी बँकेत जमा केलेली रक्कम रुपये. शिल्लक रक्कम रुपये.
- दिनांक 12.2.16 रोजी चेक क्र. 243965 ने रक्कम काढली. शिल्लक रक्कम रुपये.
- दिनांक 26.2.16 रोजी बँकेने व्याज (interest) दिले आहे. त्याची रक्कम रुपये.

बचत खाते व आवर्ती ठेव खाते यासाठी पासबुक असते. त्या पासबुकामध्ये तारखेनुसार ठेवलेले पैसे, काढलेले पैसे व शिल्लक या सर्वांची नोंद असते.

उपक्रम : तुमच्या घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या परवानगीने त्यांच्या बँकेच्या पासबुकातील नोंदींचा अर्थ समजून घ्या.

जरा आठवूया.

सुविद्याने संगणक खरेदी करण्यासाठी द.सा.द.शे. 8 दराने बँकेकडून 30000 रुपये एका वर्षासाठी कर्जाऊ घेतले. मुदत पूर्ण झाल्यावर घेतलेल्या रकमेपेक्षा तिला 2400 रुपये जादा द्यावे लागले.

- या माहितीवरून खालील चौकटीत योग्य संख्या लिहा.

मुद्दल = ₹ , व्याजाचा दर = ₹ , व्याज = ₹ , मुदत = वर्ष

बँकेत परत केलेली एकूण रक्कम = 30000 + 2400 =

जाणून घेऊया.

वरील उदाहरणात सुविद्याने बँकेत एकूण किती रक्कम जमा केली हे काढण्यासाठी मुद्दल व व्याज यांची बेरीज केली. या रकमेला रास असे म्हणतात.

मुद्दल + व्याज = रास

वाचा व समजून घ्या .

Let's discuss.

Have you seen a bank passbook?

Observe the entries made in the page of a passbook shown below:

ओळ क्र. पंक्ति क्र. LINE NO.	तारीख दिनांक DATE	तपशील द्वारा PARTICULARS	चेक क्रमांक चेक क्रमांक CHEQUE No.	रक्कम काढली निकाली गई रकम AMOUNT WITHDRAWN	रक्कम ठेवली जमा की गई रकम AMOUNT DEPOSITED	शिल्लक बाकी जमा BALANCE
1.	2.2.2016	cash			1500.00	7000.00
2.	8.2.2016	cheque	232069		5000.00	12000.00
3.	12.2.2016	cheque	243965	3000.00		9000.00
4.	15.2.2016	self		1500.00		7500.00
5.	26.2.2016	interest			135.00	7635.00

- On 2.2.16 the amount deposited was rupees and the balance rupees.
- On 12.2.16 rupees were withdrawn by cheque no. 243965. The balance was rupees.
- On 26.2.2016 the bank paid an interest of rupees.

A passbook is issued for a savings account and a recurring deposit account. Amounts deposited, withdrawn and the balance are recorded in it with their dates.

Activity: Ask an adult in your house to show you a passbook and explain the entries made in it.

Let's recall.

Suvidya borrowed a sum of 30000 rupees at 8 p.c.p.a. interest for a year from her bank to buy a computer. At the end of the period, she had to pay back an amount of 2400 rupees over and above what she had borrowed.

- Based on this information fill in the boxes below.

Principal = ₹ , Rate of interest = %, Interest = ₹ , Time = years.

The total amount returned to the bank = 30,000 + 2,400 =

Let's learn.

We added the capital and the interest accrued on it to find out the amount that Suvidya returned to the bank. Thus,

$$\text{Principal} + \text{Interest} = \text{Amount}$$

understand.

MOST DANGEROUS TIME IN HISTORY

London : The famous physics professor Stephen Hawking has warned that mankind is facing the most dangerous time in its history today. He said that the world today is facing huge challenges like climate change, overpopulation, epidemic diseases. 'We have the technology to destroy the planet on which we live and have not yet developed the ability to escape it. Perhaps in a few hundred years from now, we will have built colonies amid the stars, but right now, we have only one planet and we need to work together to protect it.' Hawking wrote recently in the Guardian newspaper.

(c)

1. Guess the meaning of 'mankind'.
2. Which words or phrases in the news refer to the earth?
3. Which of the following problems do you believe is the most serious?

- (a) climate change
- (b) overpopulation
- (c) epidemic diseases.

Discuss this in groups of four or five using your mother tongue and English.

4. Discuss the following statements with the help of your teacher.
 - (a) We have the technology to destroy the planet on which we live.
 - (b) We will have built colonies amid the stars.
 - (c) Right now, we have only one planet.

5. Prof. Hawking wrote about the problem in the Guardian.

Why is it given as 'news' in other papers?

understand.

१. मराठ्यांचा स्वातंत्र्यसंग्राम

राजाराम महाराजांचे जिंजीला प्रयाण :

५ एप्रिल १६८९ रोजी राजाराम महाराज आपल्या काही सहकाऱ्यांसह रायगडाच्या वेढ्यातून निसटले. त्यांनी दक्षिणेत जिंजीला जाण्याचा निर्णय घेतला. जिंजीचा किल्ला अभेद्य होता. हा किल्ला जिंकून घेणे मुघलांना सोपे नव्हते. प्रल्हाद निराजी, खंडो बल्लाळ, रूपाजी भोसले इत्यादी विश्वासू लोकांना बरोबर घेऊन राजाराम महाराज जिंजीला पोहचले.

मराठ्यांच्या हालचाली : मुघल सामर्थ्यापुढे रायगड दीर्घकाळ लढवणे कठीण होते. मुघलांनी नोव्हेंबर १६८९ मध्ये रायगड ताब्यात घेतला आणि महाराणी येसूबाई व शाहू यांना कैद केले. जिंजीला जाताना राजाराम महाराजांनी मुघलांविरुद्धच्या संघर्षाची जबाबदारी रामचंद्रपंत अमात्य, शंकराजी नारायण सचिव, संताजी घोरपडे व धनाजी जाधव यांच्यावर सोपवली होती.

मराठ्यांच्या दृष्टीने परिस्थिती आणीबाणीची होती. औरंगजेबाने मराठ्यांच्या सरदारांना वतने व जहागिरी देऊन आपल्या बाजूला वळवून घेतले होते. त्याला शह देण्यासाठी राजाराम महाराजांनी तेच तंत्र वापरले. मुघल प्रदेश जिंकल्यास त्या प्रदेशाची जहागीर तो प्रदेश जिंकणाऱ्या सरदारांस दिली जाईल, असे आश्वासन देण्यात आले. छत्रपतींच्या या आश्वासनानंतर अनेक पराक्रमी सरदार पुढे आले. त्यांनी मुघल प्रदेशावर धडाक्याने आक्रमणाला सुरुवात केली. मुघल सेनानींना पराभूत केले. या पराक्रमात संताजी व धनाजी आघाडीवर होते. त्यांचे अनपेक्षित हल्ले व गनिमी कावा या युद्धतंत्रामुळे मुघलांना आपल्या प्रचंड साधनसामग्रीचा व अवजड तोफखान्याचा उपयोग करणे कठीण झाले. फारसे किल्ले, प्रदेश व खजिना ताब्यात नसताना मराठ्यांनी त्यांना सळो की पळो करून सोडले. एकदा तर संताजी घोरपडे व विठोजी चव्हाण यांनी बादशाहाच्या छावणीवर अचानक हल्ला करून त्याच्या तंबूवरील सोन्याचा कळस कापून आणला होता.

माहीत आहे का तुम्हांला ?

धनाजीस मुघल सैनिक इतके भीत की, घोडा पाणी पिताना बुजला तर ते त्याला विचारत, 'का रे, तुला पाण्यात धनाजी दिसतो का ?'

जिंजीला वेढा : रायगड ताब्यात घेतल्यावर बादशाहाने झुल्फिकारखानाला दक्षिणेस जिंजीच्या स्वारीवर पाठवले. त्याने जिंजीला वेढा घातला. मराठ्यांनी जिंजीचा किल्ला जवळजवळ आठ वर्षे निकराने लढवला. संताजी व धनाजी यांनी वेढा घातलेल्या मुघल सेनेवर बाहेरून प्रखर हल्ले चढवले. अखेरीस राजाराम महाराज वेढ्यातून बाहेर पडून महाराष्ट्रात परतले. त्यानंतर झुल्फिकारखानाने जिंजीचा किल्ला जिंकून घेतला.

राजाराम महाराज परत आल्यामुळे मराठ्यांचा जोर अधिकच वाढला. त्यांनी मुघलांच्या ताब्यातील खानदेश, वन्हाड, बागलाण या प्रदेशांवर हल्ले चढवले. राजाराम महाराजांनी आपल्या समंजस वृत्तीने आणि मुत्सद्देगिरीने संताजी व धनाजी यांच्यासारखे शेकडो मराठा वीर तयार केले. त्यांच्यात स्वराज्यरक्षणाची प्रेरणा निर्माण करून मोलाची कामगिरी पार पाडली. परंतु हे सर्व घडत असताना २ मार्च १७०० मध्ये राजाराम महाराजांचे अल्पशा आजाराने सिंहगडावर निधन झाले.

राजाराम महाराज विचारी आणि मनमिळाऊ स्वभावाचे होते. मराठी राज्यातील सर्व कर्तबगार माणसांना त्यांनी एकत्र आणले. त्यांची एकजूट केली व त्यांच्यात चैतन्य निर्माण केले. संभाजी महाराजांच्या मृत्यूनंतर ११ वर्षे त्यांनी औरंगजेबाला मोठ्या धैर्याने व चिकाटीने टक्कर दिली. अत्यंत कठीण समयी स्वराज्याचे संरक्षण ही राजाराम महाराजांची सर्वांत मोठी कामगिरी होय.

रियासतकार गो. स. सरदेसाई यांनी छत्रपती राजाराम यांचे वर्णन करताना 'स्थिरवृद्धी' या

ऑनलाईन टेस्ट

६. नैसर्गिक प्रदेश

प्रकल्प :

आतापर्यंत आपण अनेक भौगोलिक बाबी अभ्यासल्या आहेत. उदा., अक्षांश, रेखांश, वृत्तजाळी, एखाद्या प्रदेशाचे हवामान, प्राकृतिक रचना, वनस्पती व प्राणीजीवनातील विविधता इत्यादी. आता आपण यासंदर्भात एक उपक्रम करूया.

आंतरजालाचा तसेच इतर स्रोतांचा वापर करून कोणत्याही दोन नैसर्गिक प्रदेशातून प्रत्येकी एका देशाची माहिती, छायाचित्रे इत्यादी मिळवा. तसेच खालील मुद्द्यांचा वापर करून या देशांसाठी कोलाज तयार करा. त्यांचे वर्गात प्रदर्शन भरवा आपल्या कोलाजच्या साहाय्याने सादरीकरण करा.

देशाचे नाव :

देशाची वैशिष्ट्ये :

स्थान-विस्तार :

हवामान :

वनस्पती :

प्राणी :

मानवी जीवन :

पोशाख :

मानवी व्यवसाय :

संबंधित नकाशा :

73HK5B

वाचा समजून घ्या.

11. पेशीरचना आणि सूक्ष्मजीव

सांगा पाहू !

कुंडी B मधला कचरा तसाच राहिला का ?
कुंडी A मधला कचरा कुठे गेला ? का ?

शेण, माती यांमधील सूक्ष्मजीव अन्न मिळवण्यासाठी कचऱ्याचे विघटन करतात. काही दिवसांत कचऱ्याचे रूपांतर उत्कृष्ट खतात होते व परिसराची स्वच्छताही राखली जाते. कचऱ्याप्रमाणेच सांडपाण्याचेही योग्य व्यवस्थापन करताना कार्बनी पदार्थ खूप लवकर कुजण्यासाठी त्यात सूक्ष्मजीव सोडतात.

जरा डोके चालवा.

ओला कचरा व सुका कचरा वेगवेगळा का जमा करावा ?

सांगा पाहू !

मेथी/वाटाणा/घेवडा यांच्या रोपट्यांच्या मुळांचे निरीक्षण करा. मुळांवर गाठी कशासाठी असाव्यात ?

कडधान्यांच्या रोपट्यांच्या मुळांवरील गाठीत, तसेच मातीत असणारे काही सूक्ष्मजीव हवेतील नायट्रोजनचे त्यांच्या संयुगांत रूपांतर करतात. याची माहिती आपण अगोदरच्या पाठात घेतली आहे. या संयुगांमुळे जमिनीची सुपीकता वाढते त्यामुळे कडधान्यांतील प्रथिनांचे प्रमाण वाढण्यास मदत होते.

प्रकल्प : तुमच्या गाव/शहराबाहेर असणाऱ्या कचरा डेपोला भेट द्या. मोठमोठ्या खड्ड्यांमध्ये कचरा गाडण्यामागचे तत्त्व शोधा.

थोडे आठवा.

आई दुधापासून दही बनवताना काय करते ?

कोमट दुधात दही/ताकाचे काही थेंब मिसळून 8-10 तास उबदार ठिकाणी ठेवल्यास दह्यातील सूक्ष्मजीवांची भराभर वाढ होते आणि दुधाचे रूपांतर दह्यात होते. ताक, लोणी, चीज व इतर दुग्धजन्य पदार्थांची निर्मिती करण्यास अशा प्रकारे सूक्ष्मजीव उपयुक्त आहेत.

किण्वन (Fermentation)

सूक्ष्मजीवांच्या क्रियेमुळे काही कार्बनी पदार्थांचे दुसऱ्या कार्बनी पदार्थांत रूपांतर होण्याच्या रासायनिक क्रियेला किण्वन किंवा आंबणे किंवा कुजणे असे म्हणतात. या क्रियेत उष्णता निर्माण होऊन, कार्बन डायऑक्साइड व इतर वायू तयार होतात. हे वायू पदार्थांचे आकारमान वाढवतात. (उदाहरणार्थ, पाव, इडली यांची पिठे फुगणे.) हे वायू बाहेर पडताना पदार्थ फसफसतात. दुधाचे दही बनवणे, फळे व धान्य यांपासून अल्कोहोल तयार करणे, पिठापासून पाव बनवणे तसेच अँसेटिक आम्ल, सायट्रिक आम्ल, लॅक्टिक आम्ल, जीवनसत्त्वे व प्रतिजैविके यांच्या निर्मितीमध्ये किण्वन प्रक्रियेचा उपयोग केला जातो.

जरा डोके चालवा.

1. रवा-इडली, भटुरे, नान यांमध्ये दही का घालतात ?
2. दही, इडली, डोसा हे पदार्थ पचण्यास हलके कसे बनतात ?

धान्यांची पिठे, फळांचे रस यांमध्ये सूक्ष्मजीवांना वाढू दिल्यास स्वतःची वाढ व पुनरुत्पादन करताना हे सूक्ष्मजीव पदार्थांचे अपघटन करतात व नवीन रसायनांची निर्मिती होते. हा गुणधर्म लक्षात घेता आपल्या रोजच्या वापरातील अनेक पदार्थ सूक्ष्मजीवांच्या मदतीने बनवले जातात.

पुस्तक माझा मित्र

किण्वन प्रक्रिया कोणी शोधली ?

वाचा व प्रश्न तयार करा.

11. Cell Structure and Micro-organisms

Can you tell ?

Did the garbage in pot 'B' remain unchanged?
Where did the garbage in pot 'A' disappear? Why?

Microbes present in soil, dung, etc. decompose the garbage to obtain food material. As a result, garbage is soon converted into manure of the best quality and our surroundings are kept clean. As in the case of garbage, for proper sewage disposal, too, microbes are released into the sewage so as to help in the quick decomposition of the organic compounds in it.

Use your brain power!

Why should dry and wet waste be collected separately?

Can you tell ?

Observe the roots of the pea, bean and fenugreek plants. What could be the functions of the nodules on their roots?

We have seen that some micro-organisms present in the soil and those in the root nodules of leguminous plants convert atmospheric nitrogen into its compounds. These nitrogenous compounds help to increase soil fertility and thereby the protein content of the pulses grown in that soil.

Project : Visit the garbage depot near your village/city. Find out the reason for burying the garbage in the large pits there?

Let's recall.

What does your mother do to make yoghurt from milk?

If a few drops of yoghurt or buttermilk are mixed with lukewarm milk and it is kept at that temperature for 8-10 hours, microbes present in the drops of yoghurt quickly multiply and the milk gets converted into yoghurt. Microbes are thus useful for producing milk products like butter, buttermilk, cheese, etc.

Fermentation

The chemical process of conversion of one type of carbon compound into another type of carbon compound by the action of micro-organisms is called fermentation. Heat is generated in this process and carbon dioxide and some other gases are released. These gases cause an increase in volume, e.g. bread dough and idli batter are seen to 'rise'. The process of fermentation is used for making yoghurt from milk, producing alcohol from grains and fruits, bread from flour as well as in the production of acetic acid, citric acid, lactic acid, vitamins, antibiotics, etc.

Use your brain power!

1. Why is yoghurt mixed in the batter or dough for making *rava-idli*, *bhature*, *naan*?
2. How do preparations like yoghurt, idli, dosa become easy to digest?

If microbes are allowed to grow in batter, dough, fruit juices, etc., they break down these substances producing new compounds as they grow and multiply in them. This microbial process is used in the production of various common foodstuffs.

Books, my friends!

Who discovered the process of fermentation?

understand.

- सुनो, समझो और सुनाओ :

३. दो लघुकथाएँ

बीरबल ने जवाब दिया-“पहली शर्त यह है कि बादशाह को घोड़ा लेने वहाँ स्वयं ही जाना पड़ेगा । दूसरी शर्त यह है कि हुजूर जब घोड़े का रंग दूसरे घोड़ों से अलग है तो घोड़े को देखने का दिन भी अलग ही होना चाहिए । यानि सप्ताह के सात दिनों के अलावा आप घोड़े को किसी भी दिन देख सकते हैं ।” जब बादशाह ने बीरबल की दूसरी शर्त सुनी तो वे बीरबल का मुँह देखने लगे । उन्होंने मन-ही-मन सोचा ‘सात दिनों से अलग कौन-सा दिन होगा ।’ तब बीरबल बोले-“हुजूर, यदि आपको हरा घोड़ा चाहिए तो दोनों शर्तें माननी ही पड़ेगी ।” बादशाह अकबर निरुत्तर हो गए । वे मन-ही-मन प्रसन्न थे कि बीरबल ने अपनी चतुराई से उन्हें फिर मात दे दी ।

नए शब्द समझो ।

इयत्ता सातवी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

11. बाली बेट

[Click Here](#)

12. सलाम नमस्ते

[Click Here](#)

13. अनामवीरा

[Click Here](#)

14. कवितेची ओळख

[Click Here](#)

इयत्ता सातवी - इतिहास

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

7. स्वराज्याचा कारभार

[Click Here](#)

8. आदर्श राज्यकर्ता

[Click Here](#)

9. मराठ्यांचा स्वातंत्र्यसंग्राम

[Click Here](#)

इयत्ता सातवी - नागरिकशास्त्र

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

4. मुलभूत हक्क भाग 1

लवकरच

इतर टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.